

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MANUELA CAMPOSA SANCHEZ-BORDONE,
predstavljeni 28. februarja 2018¹

Zadeva C-14/17

**VAR, Srl
proti
Iveco Orecchia SpA,
ob udeležbi
Azienda de Trasporti Milanesi SpA – (ATM)**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Consiglio di Stato (državni svet, Italija))

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe – Prevozna pogodba – Dobava rezervnih delov za avtobus, trolejbus in tramvaj – Tehnične specifikacije – Proizvodi, ki so enakovredni proizvodom določene znamke – Dokazilo o enakovrednosti – Nacionalni zakon, ki omogoča dokazovanje enakovrednosti po oddaji javnega naročila“

1. Naročniki morajo v razpisni dokumentaciji, ki jo objavijo, opredeliti vse značilnosti del, storitev ali blaga, ki jih imajo namen nabaviti v okviru javnega naročanja. Med temi značilnostmi so lahko značilnosti, ki morajo ustrezati „tehničnim specifikacijam“ zadevnih proizvodov ali storitev.
2. Pristranski opis teh tehničnih specifikacij lahko povzroči vsaj pomembno „vstopno oviro“ za nekatere ponudnike, v skrajnih primerih pa lahko (tudi z goljufivim namenom) vnaprej določi končno izbiro ponudnika, če se določijo značilnosti proizvodov ali storitev, ki jih lahko ponudi samo on.
3. Ker je zakonodajalec Unije želel poskrbeti, da se te protipravne prakse preprečijo, je z namenom „omogočati odprtost javnih naročil konkurenci“² sprejel nekatere določbe na tem področju. Med njimi je člen 34(8) Direktive 2004/17/ES³, ki se uporabi v tem sporu in v skladu s katerim se izjemoma lahko „sklicujejo na posamezno znamko ali vir ali na določen postopek ali na blagovne znamke, patente, tipe ali posebno poreklo ali proizvodnjo“, če se pri takem sklicevanju navedeta besedi „ali enakovredni“.
4. V pravi, o kateri mora odločiti italijansko sodišče, je bila v razpisni dokumentaciji uporabljena ta izjema, ko je bilo navedeno, da je predmet naročila „dobava originalnih rezervnih delov in/ali delov, ki jih proizvajalci nameščajo na nova vozila, in/ali enakovrednih rezervnih delov za avtobuse, trolejbus in tramvaje, ki jih proizvaja družba Iveco“.
5. Spor se ne nanaša na veljavnost te tehnične specifikacije kot take (saj je bila navedena možnost dobave enakovrednih delov), temveč na trenutek, ko mora ponudnik predložiti potrdilo o enakovrednosti rezervnih delov.

¹ Jezik izvirnika: španščina.

² Uvodna izjava 29 Direktive 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 132).

³ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštinskih storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 19).

6. Glede na razpisno dokumentacijo se je dokazilo lahko naročniku predložilo, potem ko je bilo javno naročilo oddano, „ob prvi dobavi enakovrednega rezervnega dela“. Vendar predložitveno sodišče dvomi, da je ta določba v skladu s členom 34 Direktive 2004/17. V skladu s to določbo bi bilo, če bi bilo treba dokazilo o enakovrednosti obvezno priložiti ponudbi oziroma ga vsekakor predložiti pred oddajo javnega naročila.

I. Pravni okvir

A. Pravo Evropske unije. Direktiva 2004/17

7. Člen 34 določa:

„1. Tehnične specifikacije, kot so opredeljene v točki 1 Priloge XXI, se navedejo v dokumentaciji javnega naročila, kot so obvestilo o javnem naročilu, razpisna dokumentacija ali dodatna dokumentacija. Kadar koli je to mogoče, je treba te tehnične specifikacije določiti tako, da merila upoštevajo dostop za prizadete oziroma invalidne osebe ali merila za načrtovanje, namenjeno vsem uporabnikom.

2. Tehnične specifikacije morajo omogočati enakopraven dostop vsem ponudnikom in ne smejo ustvarjati neupravičenih ovir za odpiranje javnih naročil konkurenci.

3. Brez vpliva na pravno zavezujoče nacionalne tehnične predpise, kolikor so skladni z zakonodajo Skupnosti, se tehnične specifikacije oblikujejo:

- (a) s sklicevanjem na tehnične specifikacije iz Priloge XXI in po prednostnem vrstnem redu na nacionalne standarde, ki so prevzeti po evropskih standardih, evropska tehnična soglasja, skupne tehnične specifikacije, mednarodne standarde, druge tehnične referenčne sisteme, ki so jih določili evropski organi za standardizacijo, ali, če teh ni, na nacionalne standarde, nacionalna tehnična soglasja ali nacionalne tehnične specifikacije, povezane z načrtovanjem, izračunom in izvedbo gradenj in uporabo proizvodov. Pri vsakem sklicevanju se navedeta besedi ‚ali enakovredni‘;
- (b) ali v smislu izvedbe ali funkcionalnih zahtev; slednje lahko vključujejo okoljske značilnosti. Ti parametri pa morajo biti dovolj natančni, da omogočajo ponudniku opredelitev predmeta naročila in da omogočijo naročnikom oddajo naročila;
- (c) ali v smislu izvedbe ali funkcionalnih zahtev iz pododstavka (b) s sklicevanjem na specifikacije iz pododstavka (a), ki je sredstvo, s katerim se izrazi domneva o skladnosti s temi zahtevami glede izvedbe ali funkcionalnimi zahtevami;
- (d) ali s sklicevanjem na specifikacije iz pododstavka (a) za določene značilnosti ter s sklicevanjem na izvedbo ali funkcionalne zahteve iz pododstavka (b) za druge značilnosti.

4. Če naročnik izkoristi možnost sklicevanja na specifikacije iz odstavka 3(a), ne sme zavrniti ponudbe z obrazložitvijo, da proizvodi ali storitve, ki so ponujeni, niso skladni s specifikacijami, na katere se sklicuje, če ponudnik v svoji ponudbi s katerimi koli ustreznimi sredstvi in na način, ki je sprejemljiv za naročnika, dokaže, da rešitve, ki jih predlaga, na enak način izpolnjujejo zahteve, določene v tehničnih specifikacijah.

Ustrezno sredstvo bi lahko bila tehnična dokumentacija proizvajalca ali poročilo o preskusih priznanega organa.

[...]

8. Če tega ne opravičuje predmet naročila, se tehnične specifikacije ne sklicujejo na posamezno znamko ali vir ali na določen postopek ali na blagovne znamke, patente, tipe ali posebno poreklo ali proizvodnjo, če bi se s takim navajanjem dajala prednost nekaterim podjetjem ali nekaterim proizvodom ali bi s tem bili izločeni. To sklicevanje je izjemoma dovoljeno, če ni mogoče dovolj natančno in razumljivo opisati predmeta naročila v skladu z odstavkoma 3 in 4; pri takem sklicevanju se navedeta besedi „ali enakovredno“.

8. Člen 54, pod naslovom „Merila za ugotavljanje usposobljenosti“, določa:

„1. Naročniki, ki določajo merila za izbor v odprtem postopku, ta merila pripravijo po objektivnih pravilih in merilih [...]“.

B. Italijansko pravo

9. Člen 68(13) zakonske uredbe št. 163 iz leta 2006⁴ določa:

„Če tega ne opravičuje predmet naročila, se tehnične specifikacije ne sklicujejo na posamezno znamko ali vir ali na določen postopek ali na blagovne znamke, patente, tipe ali posebno poreklo ali proizvodnjo, če bi se s tem dajala prednost nekaterim podjetjem ali nekaterim proizvodom ali bi bili s tem izločeni. To sklicevanje je izjemoma dovoljeno, če ni mogoče dovolj natančno in razumljivo opisati predmeta naročila v skladu z odstavkoma 3 in 4, če je zraven navedeno „ali enakovredno“.“

II. Dejansko stanje spora in vprašanji za predhodno odločanje

10. Družba Azienda Trasporti Milanese (v nadaljevanju: ATM) je začela odprti postopek⁵ oddaje javnega naročila za „dobavo originalnih rezervnih delov in/ali delov, ki jih proizvajalci nameščajo na nova vozila, in/ali enakovrednih rezervnih delov za avtobuse in trolejbusse in tramvaje, ki jih proizvaja družba Iveco“.

11. Vrednost naročila je dosegla 3.350.000,00 EUR brez DDV, kar je ustrezalo dobavi 2195 rezervnih delov znamke IVECO/FIAT oziroma enakovrednih rezervnih delov. Merilo za oddajo naročila je bila najnižja cena z možnostjo nove ponudbe po prvotnih ponudbah in med prvouvrščenimi ponudniki.

12. V razpisni dokumentaciji je bilo navedeno:

- Za „originalne rezervne dele“ se štejejo bodisi rezervni deli, „ki jih je izdelal sam proizvajalec vozila“, bodisi tisti, „ki so jih izdelali dobavitelji proizvajalca vozila [...]“, za katere proizvajalec potrdi, da so bili izdelani v skladu s specifikacijami in proizvodnimi standardi, ki jih opredeli proizvajalec vozila“.
- „Enakovredni rezervni deli“ so bili opredeljeni kot rezervni deli, „ki jih izdelata katero koli podjetje, ki potrdi, da njihova kakovost ustreza kakovosti sestavnih delov, uporabljenih pri sestavljanju vozila, in rezervnim delom, ki jih dobavi proizvajalec vozila“.⁶

13. V razpisni dokumentaciji je bilo pojasnjeno, da mora „dobavitelj ob prvi dobavi enakovrednega rezervnega dela predložiti potrdilo o enakovrednosti originalu, ki je nujni pogoj za sprejemljivost proizvoda“.⁷

⁴ Zakonska uredba z dne 12. aprila 2006, s katero sta bili preneseni direktivi 2004/17 in 2004/18 (GURI št. 100 z dne 2. maja 2006).

⁵ Obvestilo je bilo objavljeno v dodatku k *Uradnemu listu Evropske unije* z dne 25. februarja 2015 (2015/S 039-067523).

⁶ Dokument „specifica tecnica“, točki 2.1 in 2.2.

⁷ Prav tam, točka 5.

14. Pri razpisu sta sodelovali samo družba VAR, s.r.l., z enakovrednimi rezervnimi deli, in družba Iveco Orecchia, s.p.a., z originalnimi rezervnimi deli. Naročilo je bilo oddano družbi VAR.

15. Družba Iveco Orecchia je zoper to odločbo vložila tožbo pri Tribunal Amministrativo Regionale della Lombardia – Milano (deželno upravno sodišče Lombardije – Milano, Italija), ki je tožbi s sodbo št. 679 z dne 11. aprila 2016 ugodilo.

16. Po mnenju navedenega sodišča je v skladu s členom 68 zakonske uredbe št. 163 iz leta 2006 naloga ponudnika, da v okviru postopka dokaže, da so ponujeni deli enakovredni originalnim. Zato je bilo treba družbo VAR izključiti, ker je izjavila, da namerava ponuditi rezervne dele, enakovredne originalnim (kot dopušča *lex specialis*), pri tem pa ne s ponudbo ne med postopkom javnega razpisa ni predložila potrdil ali drugih dokazil o enakovrednosti rezervnih delov originalnim.

17. Zoper to sodbo je bila pri Consiglio di Stato (državni svet, Italija) vložena pritožba, to sodišče pa poudarja, da razpisna dokumentacija ni zavezovala ponudnika, da dokaže enakovrednost pred oddajo javnega naročila, temveč ob prvi dobavi rezervnih delov.

18. To sodišče meni, da ker je italijanska določba, ki prenaša Direktivo 2004/17, dobeseden prepis člena 34(8) navedene direktive, se lahko načeloma izključi kakršna koli kolizija med nacionalnim pravom in pravom Unije. Vendar dvomi, ali bi bilo treba Direktivo 2004/17 razlagati sistematično, in sicer tako, da bi bilo treba v skladu z njo dokazilo o enakovrednosti nujno predložiti ob predložitvi ponudbe.

19. V teh okoliščinah je Consiglio di Stato (državni svet) Sodišču predložilo ti vprašanji za predhodno odločanje:

- „(a) Primarno: ali je treba člen 34(8) Direktive 2004/17/ES razlagati tako, da določa, da je treba enakovrednost proizvodov, ki se morajo dobaviti, originalnim dokazati že ob predložitvi ponudbe?
- (b) Podredno glede na prvo vprašanje, če je odgovor na vprašanje iz točke (a) zgoraj nikalen: kako je treba zagotoviti spoštovanje načel enakega obravnavanja in nepristranskosti, svobodne konkurence in dobrega upravljanja ter pravice drugih ponudnikov do obrambe in kontradiktornosti postopka?“

III. Povzetek stališč strank

20. Družbi VAR in ATM menita, da je treba na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti nikalno. Njuno izhodišče je, da je treba pri razlagi določb prava Unije upoštevati ne samo njihovo besedilo, temveč tudi sobesedilo in cilj, ki ga uresničujejo, ter trdita naslednje:

- Člen 34(8) Direktive 2004/17 ne vsebuje nobene določbe o tem, da morajo ponudniki predložiti dokazilo o enakovrednosti skupaj s svojimi ponudbami.
- V odstavkih 3 in 4 člena 34 Direktive 2004/17 se opisuje kakovost dobavljenih proizvodov. Zato mora ponudnik, ki namerava predložiti ponudbo v zvezi s proizvodi, obravnavanimi v odstavku 4, katerih tehnične značilnosti ne ustrezajo značilnostim, navedenim v tehničnih specifikacijah razpisne dokumentacije, dokazati, da so alternative, ki jih ponuja, funkcionalno enakovredne, da bodo zadovoljile potrebe naročnika.
- V odstavku 8 člena 34 Direktive 2004/17 pa niso opisane značilnosti, funkcije in izvedba zahtevanega proizvoda; zahteva se samo dobava istega proizvoda, opredeljenega v razpisni dokumentaciji, ki pa nima enakega porekla kot proizvod prvotnega proizvajalca, saj gre za primere, ko tak opis ni mogoč brez navedbe določene znamke.

- Zaradi zaščite svobodne konkurence lahko ponudniki v teh okoliščinah ponudijo enakovredne proizvode, čeprav druge znamke, ne da bi morali predložiti dokazilo o enakovrednosti v skladu s členom 34(3) in (4) Direktive 2004/17. Obratna razlaga bi pripeljala do nepravilnih rezultatov in ne bi bilo jasno, zakaj bi moral biti – kadar se naročnik z namenom poenostavitve postopka odloči, da se bo skliceval na znamko – ponudnik v manj ugodnem položaju, kot bi bil, če bi se uporabil klasičen način opredelitve tehničnih značilnosti.
- Zahteva, da se dokazilo o enakovrednosti predloži skupaj s ponudbo, bi bila v nasprotju s ciljem spodbujanja odpiranja javnih naročil konkurenci, saj bi to pomenilo, da bi ga bilo treba imeti na voljo vnaprej za veliko število proizvodov (včasih na tisoče), ki jih uprava nato ne bi mogla nabaviti. Gre torej za nepotrebno in resno breme, ki bi pretirano otežilo sodelovanje dobaviteljev „enakovrednih proizvodov“ v teh postopkih v korist distributerjev originalnih rezervnih delov in proizvajalcev vozil.
- Obvestilo Komisije z dne 28. maja 2010, Dopolnilne smernice o vertikalnih omejitvah v sporazumih o prodaji in popravilih motornih vozil ter distribuciji rezervnih delov za motorna vozila,⁸ naj bi v zvezi s politiko konkurence v avtomobilskem sektorju potrdilo, da je nujno zaščititi dostop proizvajalcev rezervnih delov na trg rabljenega blaga. S tem se zagotavlja, da so rezervni deli konkurenčnih blagovnih znamk stalno dostopni neodvisnim ali pooblaščenim serviserjem in grosistom-distributerjem.

21. V zvezi z drugim vprašanjem družbi VAR in ATM menita, da mehanizmi za zagotavljanje spoštovanja načel, na katera se sklicuje predložitveno sodišče, izhajajo iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, kakor jih je pripravil naročnik.

22. Družba Iveco Orecchia, italijanska vlada in Komisija trdijo, da člen 34(8) Direktive 2004/17 ne zahteva, da se dokazilo o enakovrednosti predloži skupaj s ponudbo, vendar da razlaga navedenega odstavka s sistematičnega vidika pripelje do take ugotovitve.

23. Družba Iveco Orecchia in italijanska vlada menita, da je dokazilo treba predložiti skupaj s ponudbo, medtem ko Komisija meni, da je dovolj, da se predloži kadar koli med postopkom oddaje javnega naročila, vendar vedno pred oddajo javnega naročila. Njihove trditve je mogoče povzeti tako:

- Čeprav člen 34(4) in (5) Direktive 2004/17 določa ponudbo kot trenutek, ko mora ponudnik predložiti dokazilo o enakovrednosti, pa molk v odstavku 8 istega člena ne pomeni, da obstaja izjema od tega pravila.
- Odstavek 8 člena 34 Direktive 2004/17 ima na eni strani za cilj prepovedati, da se v razpisni dokumentaciji omenijo tehnične specifikacije, ki bi namigovala na določeno proizvodnjo ali vir, in na drugi strani navesti, v katerih izjemnih primerih je taka navedba dovoljena. Gre za svojevrstno vsebino, ki jo zakonodajalec Unije da tej določbi, tako da ni presenetljivo, da ni pomislil, da bi bilo treba ponovno navesti trenutek, ko je treba predložiti dokazilo o enakovrednosti.
- Ne glede na predmet naročila je namen dokazila o enakovrednosti, da naročnik preveri, v kakšnem obsegu lahko ponudnik izpolni pogoje samega naročila. To pa je treba dokazati med postopkom oddaje javnega naročila, saj mora na koncu tega postopka naročnik odločiti o tem, komu bo naročilo dodelil glede na to, katera ponudba najboljše izpolnjuje pogoje razpisa.

⁸ UL 2010, C 138, str. 16, v nadaljevanju: Dopolnilne smernice.

- Drugačna razlaga bi pripeljala do nasprotovanja med odstavkoma 4 in 5 člena 34 Direktive 2004/17 na eni strani in njegovim odstavkom 8 na drugi strani, pri tem pa bi se kršilo načelo enakega obravnavanja. Če bi ponudniki lahko predložili dokazilo o enakovrednosti, potem ko je bilo naročilo že oddano, ponudbe ne bi bile več primerljive in bi nekateri ponudniki lahko bili predložili ta dokazila, medtem ko bi si drugi lahko bili pridržali pravico, da bodo to storili pozneje.
- Še pomembneje je, da bi se naročnik izpostavil nevarnosti, da bo kupil proizvode, ki ne morejo zadovoljiti njegovih potreb, in bi tako lahko samo še razglasil ničnost naročila, kar pa po njihovem mnenju ni bil namen zakonodajalca Unije, ko je pripravljal Direktivo 2004/17.
- To razlago potrjujejo ostale določbe Direktive 2004/17, kot je člen 49(2), druga alineja, v kateri je določeno, da „[...] naročnik čim prej obvesti[...] o razlogih za zavrnitev njihovih ponudb, [...] pa tudi [o] razlog[ih] za njegovo odločitev o neenakovrednosti ali za odločitev, da gradnje, blago ali storitve ne izpolnjujejo zahtev glede pričakovane izvedbe ali funkcionalnih zahtev“. To seveda pomeni, da se enakovrednost proizvoda v povezavi z opisom v razpisni dokumentaciji na podlagi tehničnih specifikacij preuči pred oddajo naročila.
- Člen 51(3) Direktive 2004/17 gre v isto smer. Dokazilo o enakovrednosti je nujno za preverjanje, da je ponudba v skladu s tehničnimi specifikacijami, kar je treba vsekakor storiti pred oddajo naročila.

IV. Postopek pred Sodiščem

24. Predložitvena odločba je prispela v tajništvo Sodišča 11. januarja 2017.

25. Pisna stališča so predložile družbe VAR, Iveco Orecchia, ATM, italijanska vlada in Evropska komisija. Vse stranke razen italijanske vlade so se udeležile obravnave 6. decembra 2017.

V. Analiza

A. Uvodna pojasnila

26. Kot sem že navedel, ima lahko formulacija tehničnih specifikacij v določilih, ki urejajo oddajo javnih naročil, znaten vpliv (morebiti negativen) na konkurenco s tem, da postavlja neupravičene ovire za sodelovanje gospodarskih subjektov.

27. Zaskrbljenost zakonodajalca Unije na tem področju je očitna, zaradi česar je v člen 34(2) Direktive 2004/17 dodal pravilo, da „[t]ehnične specifikacije [...] ne smejo ustvarjati neupravičenih ovir za odpiranje javnih naročil konkurenci“.⁹

⁹ Isto določa člen 60(2) Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštne storitve ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL 2014, L 94, str. 243).

28. Ker se javno naročilo, ki je predmet spora, nanaša na dobavo rezervnih delov za motorna vozila, menim, da je pred analizo Direktive 2004/17 treba spomniti, da je v tem sektorju zakonodajalec Unije združil varstvo konkurence in sistem skupinskih izjem, ki pride do izraza v Uredbi (ES) št. 1400/2002.¹⁰ V okviru te uredbe je skušal pravzaprav ohraniti konkurenco¹¹ med originalnimi rezervnimi deli in rezervnimi deli enake kakovosti.¹²

29. Komisija se s to namero strinja, zaradi česar je leta 2010 sprejela Dopolnilne smernice k Uredbi št. 461/2010. V odstavku 18 poudarja, da se z njimi želi „zaščititi dostop proizvajalcev rezervnih delov do poprodajnih trgov motornih vozil, s čimer bi se zagotovilo, da bodo konkurenčne blagovne znamke rezervnih delov še naprej na voljo tako neodvisnim kot tudi pooblaščenim serviserjem ter trgovcem na debelo z rezervnimi deli“.

30. V teh istih smernicah Komisija poudarja, da „[r]azpoložljivost takih rezervnih delov prinaša precejšnje koristi potrošnikom, zlasti ker pogosto obstajajo velike razlike v ceni med deli, ki jih prodaja ali preprodaja proizvajalec vozil in med alternativnimi deli“. ¹³ Omejevanje konkurence se prav tako lahko izkaže za še posebej škodljivo za potrošnike s tem, da „omej[uje] izbor[o] proizvodov, niža[...] njihov[o] kakovost[...] ali zniž[uje] stopnj[o] inovacije proizvodov“. ¹⁴

31. Ni dvoma, da medtem ko se varstvo konkurence v povezavi z vertikalnimi sporazumi osredotoča na moč, ki jo imajo proizvajalci na trgu, in njihov vpliv za nadzor nad ponudbo, se javno naročanje odvija bolj na področju povpraševanja. Vendar je isti učinek omejevanja ponudbe mogoč z vidika naročnika, ki naroča proizvode ali storitve, če določi tehnične specifikacije, ki neupravičeno omejijo krog potencialnih ponudnikov. Na tej podlagi je mogoče prednosti konkurence na področju zasebnega naročanja prenesti na področje javnega naročanja.

32. Iz teh zakonodajnih intervencij je mogoče sklepati, da mora na področju zasebnega naročanja rezervnih delov za motorna vozila načelo odpiranja konkurenci težiti k spodbujanju tega, da se lahko pod enakimi pogoji ponujajo originalni deli in deli enake kakovosti. Ta ista težnja se mora še toliko bolj razširiti na javno naročanje.

B. Prvo vprašanje za predhodno odločanje

33. Sodišče je že pred sprejetjem direktiv o javnem naročanju leta 2004 preučevalo vključitev tehničnih specifikacij, ki se sklicujejo na določeno znamko, v obvestila o javnem naročilu ali v razpisno dokumentacijo.

¹⁰ Uredba Komisije z dne 31. julija 2002 o uporabi člena 81(3) Pogodbe za skupine vertikalnih sporazumov in usklajenih ravnanj na področju motornih vozil (znana kot „Uredba Monti“, UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 158), ki jo je po prenehanju veljavnosti 31. maja 2010 nadomestila Uredba Komisije (EU) št. 461/2010 z dne 27. maja 2010 o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za skupine vertikalnih sporazumov in usklajenih ravnanj v sektorju motornih vozil (UL 2010, L 129, str. 52).

¹¹ V uvodni izjavi 23 Uredbe št. 1400/2002 je navedeno: „Zaradi zagotavljanja učinkovite konkurence na trgih popravil in vzdrževanja in zaradi omogočanja serviserjem, da končnim uporabnikom ponudijo konkurenčne rezervne dele, na primer originalne rezervne dele in rezervne dele enake kakovosti, izjema ne bi smela vključevati vertikalnih sporazumov, ki omejujejo možnosti pooblaščenih serviserjev v distribucijskem sistemu proizvajalca vozil, neodvisnih distributerjev rezervnih delov, neodvisnih serviserjev ali končnih uporabnikov, da se s takimi rezervnimi deli oskrbijo pri njihovem proizvajalcu ali tretji osebi, ki jo izberejo sami“. Podobno je navedeno v uvodni izjavi 17 Uredbe št. 461/2010, čeprav z vidika omejevanja možnosti prodaje proizvajalcev rezervnih delov, in ne z vidika možnosti nakupa.

¹² V skladu s členom 1(1)(u) Uredbe št. 1400/2002 „rezervni deli enake kakovosti“ pomenijo izključno rezervne dele, izdelane v podjetju, ki lahko kadar koli izda potrdilo, da so ti deli enake kakovosti kakor sestavni deli, ki se uporabljajo ali so bili uporabljeni za sestavljanje zadevnega motornega vozila“.

¹³ Dopolnilne smernice, odstavek 18.

¹⁴ Prav tam, odstavek 28.

34. Med veljavnostjo Direktive 77/62/EGS¹⁵ je Sodišče v sodbi Komisija/Nizozemska¹⁶ preučevalo določilo javnega naročila, v kateri se je določil operacijski sistem „UNIX“, ne da bi bili dodani besedi „ali enakovreden“. Presodilo je, da „dejstvo, da nista bili dodani besedi ‚ali enakovreden‘ za besedo UNIX lahko [...] gospodarske subjekte, ki uporabljajo sisteme, podobne UNIX, odvrne od sodelovanja na razpisu“.

35. Sodna praksa je šla v tej smeri tudi med veljavnostjo Direktive 93/37/EGS.¹⁷ V sodbi Komisija/Avstrija¹⁸ je Sodišče sprejelo očitek Komisije, da je to, kako je ta država članica ubesedila tehnično specifikacijo v razpisni dokumentaciji v okviru javnega naročila, „učinkovalo tako, da je bila dana prednost ‚proizvodom Unix‘“, s čimer se je kršil člen 10(6) Direktive 93/37.

36. Zamisel, na kateri sta temeljili ti sodbi, je bila, da uporaba znamke za opredelitev tehničnih specifikacij, kadar se izjemoma dopusti, zahteva razširitev kroga naslovnikov z besedama „ali enakovreden“. S tem se omogoči, da konkurirajo drugi ponudniki, ki niso tisti, ki proizvajajo originalne izdelke, kar prispeva k preprečevanju ustvarjanja neupravičenih ovir za odpiranje javnih naročil konkurenci.

37. V členu 34(8) Direktive 2004/17 ni nobenega pravila o trenutku, ko je treba naročniku dokazati enakovrednost rezervnih delov. Ta molk državam članicam omogoča, da uredijo vprašanje v nacionalnem pravu v skladu z lastnimi merili bodisi s splošnim predpisom bodisi tako, da dajo naročnikom proste roke. Kljub temu morajo slediti osnovnim načelom, ki veljajo za javno naročanje.¹⁹

38. Ali bi morala razlaga člena 34(8) Direktive 2004/17 skupaj z razlago odstavkov 3 in 4 tega člena pripeljati do tega, da je treba potrdilo o enakovrednosti nujno predložiti skupaj s ponudbo ponudnika? Argumentov tistih, ki se odločijo za to rešitev, ni mogoče prezreti z vidika zagotavljanja uspešne izbire izvajalca.²⁰

39. To dokazilo je namreč eden od elementov presoje, da naročnik ugotovi, ali je ponudnik zmožen izpolniti svoje pogodbene obveznosti. Torej bi ga bilo treba predložiti pred oddajo naročila, saj bi bila v nasprotnem primeru edina rešitev razveljavitev naročila zaradi neizpolnitve obveznosti izvajalca.

40. Če se upošteva, da člen 34(8) Direktive 2004/17 zgolj na splošno prepove tehnične specifikacije, ki se sklicujejo na določeno znamko, in opredeli, v katerih izjemnih primerih so take tehnične specifikacije dovoljene, bi bilo poleg tega primerno uporabiti ista merila iz njegovih odstavkov 3 in 4. V skladu s tema odstavkoma se zdi, da mora biti dokazilo priloženo ponudbi.

41. To razlogovanje je sicer sprejemljivo, a morda ne upošteva drugih elementov procesa odločanja. Natančneje, odstavka 3 in 4 člena 34 Direktive 2004/17 dajeta naročniku široko diskrecijsko pravico pri pisanju tehničnih specifikacij, zato da s funkcionalnega vidika doseže cilje naročila, tako da lahko ponudniki predstavijo alternative, ki te cilje izpolnjujejo, kar očitno vključuje rešitve, ki so *enakovredne* rešitvam, zahtevanim v razpisni dokumentaciji. Iz tega logično sledi, da mora naročnik v takih primerih že od začetka določiti elemente za presojo različnih ponudb vključno z dokazili.

15 Direktiva Sveta z dne 21. decembra 1976 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil blaga (UL 1977, L 13, str. 1).

16 Sodba z dne 24. januarja 1995 (C-359/93, EU:C:1995:14, točke od 23 do 28). Poznejši sklep z dne 3. decembra 2001, Vestergaard (C-59/00, EU:C:2001:654, točka 22), se sklicuje na navedeno sodbo.

17 Direktiva Sveta z dne 14. junija 1993 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil za gradnje (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 2, str. 163).

18 Sodba z dne 28. oktobra 1999 (C-328/96, EU:C:1999:526, točka 68 v povezavi s točko 78).

19 V uvodni izjavi 9 Direktive 2004/17 je poudarjeno, da se javna naročila odprejo konkurenci ob upoštevanju načel enakega obravnavanja in načela nediskriminacije kot njegovega posebnega izraza, vzajemnega priznavanja in sorazmernosti ter načela preglednosti.

20 Ureditev tehničnih specifikacij v Direktivi 2014/25 (člen 60) se ni spremenila in je še vedno enaka, skupaj s splošno ureditvijo (odstavek 3), izjemo (odstavek 4), ki omogoča sklicevanje na znamko, „če ni mogoče dovolj natančno in razumljivo opisati predmeta pogodbe [naročila] v skladu“ s splošnim pravilom, pri tem pa zahteva, da se pri vsakem sklicevanju navedeta tudi besedi „ali enakovredno“. Odstavka 5 in 6 zahtevata, da se dokazilo o enakovrednosti predloži skupaj s ponudbo v primerih iz odstavka 3, vendar ne v primerih iz odstavka 4.

42. Ta vidik se le nekoliko spremeni, če se tehnične specifikacije neposredno sklicujejo na znamko ali na model proizvoda, kot se zgodi tu. Splošno pravilo, da morajo biti v skladu s členom 34(4) Direktive 2004/17 tehnične specifikacije oblikovane odprto, je potrjeno v odstavku 8, ki prepoveduje neupravičeno omejitev področja ocenjevanja.

43. Pojasnilo za eno samo navedbo znamke, patenta ali podobnih oznak (vedno z dodanima besedama „ali enakovredno“) je, da izgine prostor nedoločnosti. Če je na primer mogoča samo dobava rezervnih delov vozil, ki ustrezajo samo eni znamki (v tem primeru znamki IVECO), ali enakovrednih rezervnih delov, se je naročnik že odločil, da bo „dovolj natančno in razumljivo opisa[l] predmet[...] naročila“. To je ključna razlika v primerjavi z odstavkoma 3 in 4 člena 34 Direktive 2004/17, ki dopušča, da se zahteve glede potrdil o enakovrednosti obravnavajo različno.²¹

44. Naročnik je tisti, ki lahko bolje opredeli svoje potrebe, tako da uporabi tehnične specifikacije. V okoliščinah, kakršne so v postopku v glavni stvari, kjer ni druge alternative kot dobava rezervnih delov, ki ustrezajo določeni vrsti vozil, se zdi opredelitev s sklicevanjem na znamko ustrezna in ji nihče ne oporeka.

45. Komisija poudarja, da to, da se enakovrednost ne dokaže prej, ustvarja tveganje za naročnika, da bo kupil vrsto neustreznih proizvodov in da bo prisiljen razveljaviti naročilo. Da bi podkrepila svojo trditev o izbiri najboljšega kandidata, navaja sodbo CoNISMa,²² v kateri je Sodišče trdilo, da je usklajevanje v direktivah o javnem naročanju tudi v interesu naročnika.

46. Ni dvoma, da ta sodba poudarja vidik javnega naročnika, ki mora varovati splošni interes. Vendar se v njej tako kot v drugih predhodnih in naknadnih sodbah poudarja tudi, da „je eden od ciljev pravil Skupnosti o javnih naročilih vzpostaviti čim večjo konkurenco [...] in da je v interesu prava Skupnosti, da se zagotovi čim večja udeležba ponudnikov“.²³ In, naj ponovim, interes naročnika je omenjen v navedeni sodbi le zato, ker mu večje sodelovanje omogoča „večjo izbiro glede najugodnejše ponudbe in ponudbe, ki najbolj ustreza potrebam zadevne javne skupnosti“.²⁴

47. Vendar niti ta niti prej navedene sodbe ne ponujajo neposrednega odgovora na vprašanje, ki se postavlja v tem postopku predhodnega odločanja, in sicer kdaj mora ponudnik, ki ponuja enakovredne rezervne dele, v skladu z Direktivo 2004/17 listinsko dokazati, da se ujemajo z originalnimi rezervnimi deli.

48. Seveda je legitimna zaskrbljenost, da postopek ne spodleti, do česar bi lahko prišlo, če bi se naročnik, ki ne bi vnaprej zahteval dokazila o enakovrednosti, nazadnje moral ukvarjati s tem, da izbrani ponudnik ne bi mogel dokazati enakovrednosti delov.

49. To prizadevanje pa ne more prevladati nad osnovnimi načeli javnega naročanja, med katerimi sta zlasti načeli, da se vsem ponudnikom zagotavlja enakopraven dostop in da se jim ne postavljajo „neupravičene ovire za odpiranje javnih naročil konkurenci“. V nadaljevanju se bom posvetil obema.

²¹ Te ugotovitve je mogoče *mutatis mutandis* uporabiti za člena 49 in 51 Direktive 2004/17, na katera se sklicuje ena od strank v postopku.

²² Sodba z dne 23. decembra 2009 (C-305/08, EU:C:2009:807).

²³ Prav tam, točka 37.

²⁴ Prav tam, točka 37 *in fine*.

50. Načelo enakega obravnavanja ne trpi, če se vsem ponudnikom da priložnost, da predložijo potrdila o enakovrednosti ob dobavi rezervnih delov. V nasprotju s trditvijo ene od strank ta določba ne povzroči *neuravnoteženega* položaja ponudnikov, ki lahko po lastni izbiri priložijo ta dokazila k svojim ponudbam ali pa čakajo na izid postopka javnega naročanja. Edino, kar se od njih s tega vidika zahteva, je, da upoštevajo ustrezno določilo, ki mora biti jasno in se uporabljati brez izjem.²⁵

51. Zato ne verjamem, da bi bilo enako obravnavanje ponudnikov ogroženo, ker bi se dokazilo o enakovrednosti lahko predložilo na stopnji izvedbe naročila. Nasprotno, to, da bi se zahtevalo vnaprej, bi diskriminiralo ponudnike, ker bi imel proizvajalec originalnih rezervnih delov prednost pred ponudnikom, ki ponuja enakovredne rezervne dele, če jih ta ni prej proizvajal. Enostavno je domnevati, da v številnih primerih (ta bi bil eden od njih) ponudnik, ki ponuja enakovredne rezervne dele, na začetku nima vseh potrdil za vsak model.

52. Na obravnavi se je razpravljalo o obliki, ki bi naročniku omogočala, da presoja kakovost blaga pred oddajo naročila, če se ne predloži dokazilo o „enaki kakovosti“. Za natančnejšo opredelitev tega pojma, ki velja za avtomobilске rezervne dele, je koristno uporabiti Dopolnilne smernice.²⁶

53. V teh smernicah je mogoče zaznati domnevo *iuris tantum* kakovosti, v skladu s katero se prejemnik rezervnih delov (v tem primeru naročnik) lahko zanese na to, da proizvodi, ki so mu dani na voljo, čeprav so enake kakovosti, izpolnjujejo nujne zahteve za določeno funkcijo. Ta ista domneva na področju javnega naročanja prispeva k temu, da imajo vsi dobavitelji enako izhodišče.²⁷

54. Analiza z vidika največje odprtosti javnih naročil konkurenci podpira to idejo: dolžnost predložiti potrdila o enakovrednosti pred oddajo naročila se lahko glede na okoliščine vsakega razpisa spremeni v nesorazmerno oviro, ki ovira prisotnost gospodarskih subjektov, ki imajo interes ponuditi svoje proizvode.²⁸

55. Naročilo, ki ga je objavila družba ATM, je dober primer javnega razpisa, v katerem je mogoče naročniku priznati zadostno diskrecijsko pravico, da razumno postavi *a posteriori* dokazni standard, ki ga je določil v razpisni dokumentaciji. Če bi se določila obveznost, da se s ponudbo predloži potrdilo o enakovrednosti, bi moral ponudnik delov, ki niso originalni, „preventivno“ izdelati vsakega od delov (v sporu o glavni stvari 2195) oziroma imeti to isto število potrdil za vse zahtevane dele. Proizvajalec originalnih delov pa bi imel to prednost, da bi bili deli že pripravljeni.

56. V skladu z razpisno dokumentacijo je bilo odločilno merilo naročila, ki ga je objavila družba ATM, „ekonomsko najugodnejša ponudba“, ki se je dobila s primerjavo ponudb dveh ponudnikov, ki sta vložila svoji ponudbi. Pred tem je naročnik moral pretehtati sposobnost obeh, pri čemer je med drugimi dejavniki ocenjeval njuno tehnično usposobljenost za izvedbo naročila.

25 Sodišče je v sodbi z dne 13. julija 2017, *Ingsteel in Metrostav* (C-76/16, EU:C:2017:549, točka 34), ponovilo, da „načelo enakega obravnavanja zahteva, da imajo ponudniki pri postavljanju pogojev svojih ponudb enake možnosti, in torej zahteva, da za ponudbe vseh ponudnikov veljajo enaki pogoji. Po drugi strani je namen obveznosti preglednosti, ki izhaja iz tega načela, zagotoviti neobstoje nevarnosti dajanja prednosti in samovolje naročnika. Ta obveznost pomeni, da morajo biti vsi pogoji in pravila postopka oddaje javnega naročila v obvestilu o javnem naročilu ali specifikaciji navedeni jasno, natančno in nedvoumno, da lahko, prvič, vsi razumno obveščeni in običajno skrbni ponudniki natančno razumejo njihov pomen in jih lahko enako razlagajo ter, drugič, javni naročnik dejansko preveri, ali ponudbe ponudnikov ustrezajo merilom, ki veljajo za zadevno javno naročilo (sodba z dne 2. junija 2016, *Pizzo*, C-27/15, EU:C:2016:404, točka 36 in navedena sodna praksa)“.

26 V odstavkih 19 in 20 teh smernic se razlikuje med „originalnimi“ rezervnimi deli in rezervnimi deli „enake kakovosti“. Zадnjenavedeni morajo biti „dovolj kakovostni, da njihova uporaba ne ogroža ugleda zadevne pooblašćene mreže“. Proizvajalec motornega vozila lahko tako kot pri drugih standardih selekcije predloži dokaz, da doloćen rezervni del ne izpolnjuje te zahteve“.

27 Uporaba izraza „lastne izjave“ ali podobnih izrazov, s katerimi gospodarski subjekti na prvi stopnji izkažejo, da lahko dobavijo doloćeno blago, s pridržkom naknadnega dokonćnega preverjanja uprave, je sprejeta v različnih členih Direktive 2014/24.

28 V tem smislu glej uvodno izjavo 84 Direktive 2014/24: „Številni gospodarski subjekti, tudi MSP, ugotavljajo, da so velika ovira za njihovo sodelovanje v postopkih javnega naročanja upravne obremenitve, ker je treba predložiti veliko število potrdil ali drugih dokumentov v zvezi z razlogi za izključitev in pogoji za sodelovanje. Omejitve teh zahtev, na primer z uporabo enotnega evropskega dokumenta v zvezi z oddajo javnega naročila (ESPD) v obliki posodobljene lastne izjave, bi lahko pomenila precejšnjo poenostavitev, ki bi koristila javnim naročnikom in gospodarskim subjektom.“

57. Pristop tistih, ki trdijo, da bi bilo treba potrdila o enakovrednosti nujno predložiti pred oddajo naročila, dejansko pretvorijo to dokazilo v odločilni dejavnik presoje tehnične usposobljenosti.

58. Vendar menim, da lahko naročnik uporabi druge elemente presoje, da oceni tehnično usposobljenost kandidatov,²⁹ čeprav se ne predložijo najprej potrdila o enakovrednosti za vsakega od delov, ki se zahtevajo v razpisu. Oziroma povedano drugače, to, da ima proizvajalec ali dobavitelj rezervnih delov, ki niso originalni, tehnično sposobnost, ki je nujna za izvedbo naročila, je mogoče dokazati z drugimi sredstvi (na primer tako, da se zahtevajo določene predhodne izkušnje v proizvodnji ali dobavi rezervnih delov, tudi če je šlo za druge znamke).

59. Razpisna dokumentacija, ki jo je objavila družba ATM, je dejansko vsebovala sklic na „informacije in formalnosti, ki so potrebne za ocenjevanje skladnosti z zahtevami“ o tehnični usposobljenosti.³⁰ V tej razpisni dokumentaciji se je od kandidatov, med drugim, zahteval listinski dokaz o tem, da „so v zadnjih treh letih (2012-2013-2014) uspešno izvedli dobavo originalnih rezervnih delov [...] ali enakovrednih rezervnih delov za avtobuse, trolejbusse ali industrijska vozila, ki jih proizvaja IVECO“ in „so v zadnjih treh letih uspešno pridobili [...] vsaj dve naročili za zgoraj omenjeno dobavo v vrednosti več kot 750.000 EUR“.³¹

60. Tako sestavljena razpisna dokumentacija je sama po sebi omejujoča, saj omeji krog naslovnikov na tiste, ki so že proizvedli rezervne dele za znamko IVECO, originalne ali enakovredne, zaradi česar drugi proizvajalci ne morejo sodelovati. Menim, da bi se lahko naročnik, ki je že določil tak strog pogoj, razumno oprl nanj kot na merilo za presojo tehnične usposobljenosti ponudnikov, ne da bi od njih zahteval še, da takoj predložijo potrdila o enakovrednosti 2195 delov, na katere se nanaša naročilo blaga.³²

61. Na podlagi teh ugotovitev predlagam, da se na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori nikalno: ker se dvom Consiglio di Stato (državni svet) nanaša samo na to, ali člen 34(8) Direktive 2004/17 *nalaga obveznost* dokazati enakovrednost ob predložitvi ponudbe, je treba odgovoriti, da ne nujno.

62. Ta določba ne nalaga te obveznosti, saj daje državam članicam (oziroma, če nacionalni predpis to dopušča, naročniku) proste roke, da določijo, kdaj je treba predložiti potrdila o enakovrednosti. Ne določi vnaprej ene rešitve, saj je zakonodajalec pametno raje prepustil državam članicam in naročnikom, da pretehtajo prednosti in slabosti ene ali druge rešitve.

63. V okoliščinah, kakršne so v tej zadevi, se mi zdi glede na število delov, za katere je potrebno potrdilo o enakovrednosti, primerno dopustiti, da se ustrezna potrdila za te dele predložijo po prvotnih ponudbah oziroma celo po oddaji naročila, če so bile v sami razpisni dokumentaciji določene stroge zahteve za zagotovitev tehnične usposobljenosti ponudnikov.

64. Dodati moram še zadnje pojasnilo v skladu s tistimi, ki sem jih navedel v zadevi *Specializuotas transportas*,³³ o zahtevi, „ki ni navedena v razpisni dokumentaciji, ni določena v nacionalnem zakonu in ni vsebovana v Direktivi 2004/18“. Če se je ponudnik zanesel na določila v razpisni dokumentaciji, ki mu izrecno omogočajo, da predloži potrdila o enakovrednosti *a posteriori*, zavrnitev *a posteriori* predloženih potrdil ne bi opravila preizkusa preglednosti, na katerega se sklicuje Sodišče, ko ugotovi, da „načeli preglednosti in enakega obravnavanja, ki veljata za vse postopke oddaje javnega naročila,

29 Direktiva 2014/24 vsebuje prilogo XII, v kateri so urejena „dokazila za preverjanje pogojev za sodelovanje“, katere del II se nanaša samo na „dokazila o tehnični sposobnosti gospodarskega subjekta iz člena 58“.

30 Odstavek III.2.3 dokumenta, poimenovanega „Aviso di gara- Settori speciale“.

31 Odstavek 6.1. A. točki III in IV, dokumenta „disciplinare di gara“.

32 Družba Iveco Orecchia je zgolj vztrajala pri (domnevni) obveznosti, da se potrdilo o enakovrednosti priloži ponudbi, ne da bi izpodbijala, da je njen konkurent tehnično usposobljen za izvedbo naročila.

33 C-531/16, EU:C:2017:883, točki 47 in 48.

zahtevata, da so vsebinski in postopkovni pogoji, ki se nanašajo na sodelovanje v postopku oddaje javnega naročila, vnaprej jasno opredeljeni in javno objavljeni, zlasti obveznosti ponudnikov, zato da se ti lahko natančno seznanijo z omejitvami postopka in se lahko prepričajo, da za vse konkurente veljajo enake zahteve“.³⁴

65. Zato predlagam, naj se na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori nikalno.

C. Drugo vprašanje za predhodno odločanje

66. Drugo vprašanje za predhodno odločanje je bilo postavljeno, če bi bil odgovor na prvo vprašanje nikalen, kot tudi predlagam. Consiglio di Stato (državni svet) Sodišče sprašuje, kako je treba zagotoviti spoštovanje načel enakega obravnavanja in nepristranskosti, svobodne konkurence in dobrega upravljanja ter pravice drugih ponudnikov do obrambe in kontradiktornosti postopka.

67. Vprašanje je preveč splošno, v predložitveni odločbi pa ni pojasnjeno, zakaj bi bila ta načela ogrožena, če bi se potrdilo o enakovrednosti lahko predložilo pozneje od ponudbe.

68. V predložitveni odločbi se (pravilno) poudarjajo hermenevtična vprašanja v zvezi z vlogo različnih členov Direktive 2004/17, vendar, naj ponovim, ta ne vsebuje nobenega *lastnega* sklicevanja (sodišča)³⁵ na ta načela.

69. Naloga Sodišča v okviru predhodnega odločanja ni, da abstraktno pojasni, kako bi bilo treba uporabiti določena splošna načela, temveč da nacionalnemu sodišču poda razlago prava Unije, ki bi lahko bila koristna za razrešitev spora, ki mu je bil predložen.

70. S tega vidika ugotovitve, ki sem jih podal, ko sem priporočil nikalni odgovor na prvo vprašanje, predložitvenemu sodišču že ponudijo dovolj razlagalnih smernic glede tega, kako se v obravnavani zadevi uporabijo vsaj nekatera načela, na katere se sklicuje: torej načela enakega obravnavanja, dajanja prednosti konkurenci in nepristranskosti naročnika.

71. Pri ostalih omenjenih načelih ne razumem, zakaj bi bila prizadeta pravica do obrambe ali načelo kontradiktornosti v zvezi s ponudniki (in morebiti strankami v postopku), ne glede na to, kakšen je odgovor na prvo vprašanje. Pravna subjekta, ki sta sodelovala na tem razpisu, sta lahko pred nacionalnimi sodišči pojasnila svoje argumente v prid odločbi družbe ATM ali proti njej, ne da bi bili kršeni njuni pravici do pravičnega sojenja in sodnega varstva (ki očitno nikakor ni povezano z uspešnostjo njunih zahtevkov v postopku).

72. V zvezi s pravico do dobrega upravljanja je treba domnevati, da se je Consiglio di Stato (državni svet) v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe želelo sklicevati na načelo iz člena 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. V zvezi s tem zadostuje navesti, da je to pravico mogoče uveljavljati, če gre za institucije, organe, urade in agencije Evropske unije, zaradi česar je ni mogoče uveljavljati v razmerju do prevoznega podjetja iz države članice, ki ima obliko delniške družbe, kot je družba ATM (tudi če bi jo bilo mogoče v nacionalnem pravu primerjati z javno upravo).

73. V teh okoliščinah menim, da na drugo vprašanje za predhodno odločanje ni treba odgovoriti.

³⁴ Sodba z dne 2. junija 2016, Pizzo (C-27/15, EU:C:2016:404, točka 37).

³⁵ Consiglio di Stato (državni svet) dejansko zgolj prevzame predlog nekaterih vprašanj za predhodno odločanje, kakor jih je opredelila družba Iveco Orecchia. Natančneje, ne pojasni, zakaj kot drugo vprašanje za predhodno odločanje sprejema vprašanje iz točke (b1) navedenega predloga.

VI. Predlog

74. Glede na zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj Consiglio di Stato (državni svet, Italija) odgovori tako:

Člen 34(3), (4) in (8) Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev je treba razlagati tako, da ponudniku ne nalaga obveznosti, da mora skupaj s svojo ponudbo predložiti potrdila, da so rezervni deli za motorna vozila enakovredni originalnim rezervnim delom, če:

- so bile v razpisni dokumentaciji tehnične specifikacije izjemoma opredeljene s sklicevanjem na določeno „ali enakovredno“ znamko; in
- je bilo v tej razpisni dokumentaciji določeno, da se ta potrdila lahko predložijo ob prvi dobavi enakovrednega rezervnega dela.